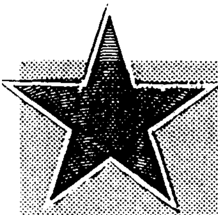
Kajeroj el la Sudo

BULTENO DE HISPANA ASOCIO DE LABORISTOJ ESPERANTISTAJ (HALE)

Noj. 2-3 * APRILO - AUGUSTO 1989

KAJEROJ EL LA SUDO

Bulteno de Hispana Asocio de
Laboristoj Esperantistaj (HALE)

Prezidanto:
Manuel López Hernández

Sekretario:
Fco. A. Antúnez Romero

Kasisto:
Tomás Caspe Cereijó

Sidejo:
Str. Sol, 75
E-41003 Sevilla (Hispanio)

Redaktoroj de la Bulteno:

Antonio Marco Botella
Av. Compromiso de Caspe, 26, 1º.
50002 - Zaragoza (Hispanio)

Miguel Fernández Martín
Santa Genoveva, 58
28017 - Madrid (Hispanio)

Kovrilo: desegno de A. Machado

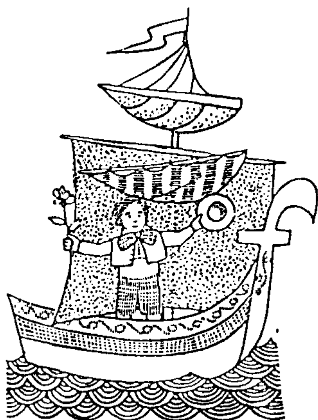
E N H A V O :

NOTO: Pri la enhavo de la artikoloj respondecas la aŭtoroj mem.

Nur marŝante oni faras vojon...

Jen ni denove antaŭ vi, kamarado (ino), bona kompano nia. Jes, ni iom malfruis, sed kredu min, ni tute ne kulpas: ni jam anoncis al vi, sufiĉe antaŭtempe, ke financi nian gazeton restos ĉiam nia konstanta defio, ĉar la nombro de nia anaro ne estas alta, kaj sekve niaj monrimedoj liliputaj por niaj bezonoj...

Ni ja ne scias almozpeti, sed devo nia estas, prezenti al niaj legantoj la kaŭzon de niaj problemoj: ni sendas pli ol la duoblon de nia eldono al ne-membroj, ni do bezonas novajn abonantojn, ĉar ni tute ne volas rezigni pri nia malavara sinteno.

Cetere, en nia dua paŝo ni volas speciale omaĝi la elstaran figuron de la granda hispana poeto Antonio Machado okaze de la kvindeka datreveno de lia forpaso en Collioure, suda Francio, ekzilita post la malvenko de la hispanaj respublikanoj en la civila milito 1936-39, do ĉi numero de nia modesta revuo precipe emfazos lian poezion, kiu rangas inter la plej elstaraj de nia epoko, kaj substrekos la ne sufiĉe konatan dimension (almenaŭ internaciskale) de la homo de "la intimaj emociaj lirikaj solecoj"...

Filozofieme, Antonio iam verkis poemeton, kiu tre rapide famiĝis kiel prava aserto pri farenda tasko, ĝi esence diras, ke "vere ne ekzistas vojo, nur marŝante oni faras ĝin". La poemeto tekstas:

Vojmarŝanto, viaj spuroj
estas nur la sola pado.
Ne ekzistas voj',marŝanto,
nur kiu faras la paŝon.

Marŝanto vi faras padon,
kaj rigardante post vi,
oni perceptas kun klaro
vojon sen ebla reir'.

Ne ekzistas voj',marŝanto,
nur helsulkoj sur la maro!

Redaktante la duan-trian numeron de "Kajeroj el la Sudo" ni intencas "nur fari vojon" en nia tasko, kiel talente iam proklamis nia honesta granda poeto.

In memoriam: Antonio Machado Ruiz

Antaŭ kelkaj semajnoj, la 22an de Februaro, ĝuste la saman tagon antaŭ kvindek jaroj, forpasis en Collioure, apudmara vilaĝeto sudfranca, la hispana poeto Antonio Machado Ruiz. Li estis tie alveninta la 27an de Januaro kun multaj aliaj batalantoj kaj fideluloj al la hispana respublika kaŭzo venkita, do lia ekziliĝo apenaŭ daŭris ne unu monaton.

Antonio Machado naskiĝis en Seviljo, la ĉefurbo de Andaluzio, en 1875, sed translokiĝis baldaŭ al Madrido kun la tuta familio, kiam li estis nur okjara, tuj post ol lia avo estis akceptita kiel katedra profesoro en la Centra Universitato.

Li edukiĝis en la Institucio pri Libera Instruado, prestiĝa pedagogia lernejo fondita en Hispanio (1876-1939) de kraŭsismaj profesoroj, kontraŭaj al la instrumetodoj uzitaj tiam en la oficialaj medioj. La nova neŝtata lernejo celis modernigi la hispanan socion per la edukado.

Baldaŭ la juna Antonio montris sian inklinon pri beletro, specialan kapablon por literaturi kaj komencis kunlabori en fakaj revuoj. Lia poezio estas, esence, simpla, kaj lia metriko spegulas preferon por la rimo asonanca. Li penetrigas siajn versojn per ĉarma melankolio kaj profunda emocio, kaj forigas el ili ĉiajn ornamajn elementojn kaj brilajn metaforojn. Oni povas diri, ke li atingas idealon pri poezio, konsistantan en ĝia prezento nuda je pitorec- kaj rebriloj, montrantan per apenaŭ percepteblaj rimo kaj ritmo la belecon de la konceptoj, kiujn li volas esprimi.
Jen unu el la poemoj klare montranta la karakterizojn menciitajn:

Nokte, kiam mi dormadis,
mi songis, reva fikci'!
ke fontaneto ŝprucadis
en la korintern'de mi.

Tra kiu kaŝa kanalo
vi venas, akv', tien ĉi,
font'de nova ekzistado
ne gustumita de mi?

Nokte, kiam mi dormadis,
mi songis, reva fikci'!
ke abelaron mi havis
en la korintern'de mi,
kaj l'orkoloraj abeloj
tie fabrikis kun (l)zel'
vakson kaj dolĉajn mielojn
el la malnova tristec'.

Nokte, kiam mi dormadis,
mi sonĝis, reva fikci'!,
ke ardanta sun'lumadis
en la korintern'de mi.
Ardanta, ĉar ĝi brulumis
kun la varm'el propra dom',
estis sun'ĉar ĝi prilumis
kaj incitadis al plor'...

Nokte, kiam mi dormadis,
mi sonĝis, reva fikci'!,
ke propra dio sin kaŝis
en la korintern'de mi.

La poemoj sen retoriko de Machado montras ankaŭ intimisman poezion; li konfesas: "mi ĉiam konversacias kun la homo en mi mem akompananta", cetere, li filozofias pri si mem kaj konstante dialogas kun sia epoko, kun ĉiuj elementoj, kiuj lin ĉirkaŭas: kun la fontano, kun la aŭroro, kun la vento, kun la nokto, kun la ulmoj kaj precipe kun sia koro... kiel en tiu ĉi poemo:

Antonio Machado, poeto.

Estis certa nokt'de Majo
obskurblua kaj serena.
Sur l'akuta cipresalto
brilis la luno plenplena
lumigante la fontanon
el kie l'akvo luddancis
intertempan ploran kanton
nur el ĝi oni aŭdadis...

Poste, aŭdiĝis l'akcento
el kaŝita najtingalo...
Skue rompis forta vento
l'akvokurbon de l'fontano.

Kaj mildega melodio
la ĝardenon erarvagis,
inter mirtoj, muzikisto
la violonon ludadis.

Estis akorda lamento
el juneco kaj el amo,
por la luno, por la vento,
por najtingal'kaj por l'akvo.

La ĝarden'havas fontanon,
kaj la fontano ĥimeron...
Voĉ'aŭdigis dolorkanton
animon el printemp-eho.

Mutiĝis la voĉ'lamenta
kaj el violon'la ritmo.
Vagis nur melankolio
tra la ĝardeno silenta.

Aŭdiĝis nur melodio
el la fontan'kapricema...

Cetere, li ne emis frekventi kunvenojn, nek la bruan societan vivon de la tiamaj poetoj, bohemianoj kaj artistoj: modesta,

sincera kaj ĝisfunde honesta, li sentis la belecon de la longaj silentoj, la emocion de la intimaj solecoj, la profundan alrigardon de interna mondo plena de lirikaj eĥoj, kiuj pli bone respondis al lia koncepto pri poezio, kiun li difinis kiel "profundan tremetblovon de la spirito"...

Kiam Machado estis 24-jara, li alvenis unuafoje al Parizo, kie li laboris dum kelkaj monatoj en la eldonejo Garnier, tempo, kiun li profitis por interkonatiĝi kun elstaraj intelektuloj tiuepokaj: Pio Baroja, Gómez Carrillo, Oscar Wilde, Joan Moreas, k.a., sed post kelkaj monatoj li revenis al Hispanio por daŭrigi siajn studojn kaj ne post longe publikigis siajn poemojn en la modernisma revuo "Electra" apenaŭ jusfondita.

En 1902 Antonio Machado vizitas duafoje Parizon, kie li konatiĝas kun la fama sudamerika poeto Ruben Dario. Ambaŭ poetoj tuj intersimpatias, kaj Antonio verkas belan poemon omaĝe al Ruben esprimante sian admiron "al tiu nobla poeto, kiu aŭskultis la vesperajn eĥojn kaj la aŭtunajn violonojn de Verlaine"...

Ruben respondis la omaĝon pentrante per neimiteblaj versoj fidelan portreton de Antonio. Mi ne povas eviti la tenton reprodukti por vi la poemon, ĉar per tiaj versoj vi perceptos pli trafan bildon pri Antonio, ol se mi skribus paĝojn kaj paĝojn. Ruben desegnis tiel la portreton:

Silentema kaj mistera
li iris kaj ree venis.
Lia rigardo serena,
tiel profunda aspektis
ĝis ĝi iĝis nevidebla...

Li parolis kun akcento
de hom'timema fiera,
kaj la hel'de lia penso
lumis tiel perceptebla,
ke oni sentis l'impreson
vidi en la kap'pensema
brulantaj siajn ideojn
de brila homo bonega.

Certe, li paŝtus leonojn
kun ŝafoj en harmoni'.
Li same kondukus ŝtormojn
aŭ mielon ĝis la fin'l.

La plezurojn de la amo,
kaj mirindaĵojn el viv'
li kantis per versoj belaj,
kies sekret'gardis li.

Rajde sur rara Pegaz'
li venis al infinit'.
Mi preĝas por Antonio
la dioj ja gardu lin!

Je la fino de la ĵus indikita jaro, nia poeto publikigas sian unuan verkon "Soledades" (Solecoj), pri kiu Juan Ramón Jimenez diris: "Libro de aprilo, amara kaj blua, plena de karesantaj brizoj, de fontomuzikoj kaj aromoj liliaj. Por ke nia spirito alproksimiĝu al Okcidento karesata de tiu ĉi liro, kiu havas la tutan antikvan melankolion kastilian de la koploj de Don Jorge Manrique kaj la belan ritmon riĉan kaj diamantan de la romancoj de Gongoro".

La vivo de Antonio vibras en la intima kolokvo de siaj versoj: pri ĉiu momento kiun li vivis oni trovas signifoplenan versaĵon kantante ĝin...

"Mia infanaĝo estas, hela korto sevilja
kaj klara horto, kie citrono maturiĝas.
Mia junaco, dudek jaroj sur ter'kastilja;
mia viv', kazoj, kiujn mi plaĉe ne eksplikas...

Kaj kiam forpasis lia profesoro, la fama pedagogo Francisko Giner de los Rios, gvidanto de la Institucio pri Libera Instruado, kie li studis, Machado dediĉas al li kortuŝajn versojn:

Forpasis en l'ektagiĝa lumo
nia kara, la Majstro amata,
kiu imagis por Hispanujo
kleriĝon kaj reflorigon grandan.

Alportu lian korpon al suno!,
amikoj, al la montaro alta,
al la montoj kun verdoj kaj bluoj
de l'ampleksega Guadarrama,
kie en la abismoj sen fundoj
la verdaj pinaroj rave kantas...ktp.

Pri la travivaĵoj de Antonio Machado en Soria, la plej intense vivitaj en la ekzistado de la poeto, li verkis multenombrajn poemojn, kiuj plenigas ĉiujn Antologiojn de la moderna hispana Poezio, sed la forpaso de la amata edzino, la juna Leonor, estis terura bato por li, tiel drame sentita, ke li eĉ intencis mortigi sin, kiel letere li konfesis al sia amiko Juan Ramón Jiménez, sed en sama letero li aldonis: "se ian forton mi havas, mi deziras profiti ĝin, estas ja necese defendi tiun Hispanion ŝprucantan kontraŭ la mortinta maro de tiu alia Hispanio inerta kaj pasiva, kiu minacas dronigi ĉion", ... sed li ne povis eviti rememori dolorajn scenojn de l'pasinto kaj la amatan edzinon, kaj denove la versoj esprimis tiujn suferojn, kiam li skribis:

Iun someran nokton varman,
aperta estis la balkono,
samkiel en la nokto ĉarma
estis la pord'de mia domo.

En mia dom'venis la morto
sen atentigi per rigardo
ion rompis en sia korpo
per la fifingroj de la mano.

Piedŝove, sen min rigardi,
antaŭ mi repasis la morto,
mi koleris: kion vi faris?
La morto ne donis respondon.

Mia infanin'paco restis,
mi sentanta akran doloron,
ho, ve! kion la mort'ja rompis
estis ligil'de niaj koroj...

Scivola pri ĉio, kio koncernas la scion, Machado studis filozofion kiel lernanto en Parizo de la famaj profesoroj Bergson kaj Bedier, kaj en Hispanio doktoriĝis pri beletro kaj filozofio. Dum multaj jaroj li instruis la francan lingvon kiel gimnazia instruisto.

Fidela al la idealo demokrata, kiun li ensuĉis infanaĝe en la Lernejo pri Libera Instruado, li neniam ĉesis strebi al popolaj aspiroj: li estis unu el la malmultaj respublikanoj, kiuj hisis la trikoloran flagon en la urbodomo de Segovia ĉe la alveno de la Dua Respubliko en 1931. Li kunlaboris efike en la fondo de Popola Universitato en Segovia, organismo neoficiala kreita por eduki nur laboristojn, kaj fine, dum la civila milito li batalis per sia plumo defendante demokration, en Madrido, en Valencio, en Barcelono, ĝis la fino.

Antonio Machado estis proklamita akademiano de la hispana lingvo, sed neniam li legis sian protokolan diskurson, kiu devus investi lin kiel membron de la Akademio. Kunlabore kun lia frato Manuel li verkis plurajn teatrajojn, dramojn kiuj sukcesis, kiam ili estis publike prezentitaj.

Antaŭ kelkaj semajnoj, okaze de la kvindekjara datreveno de lia forpaso, francaj kaj hispanaj ministroj, verkistoj, politikuloj kaj elstaraj intelektuloj iris al la vilaĝo Collioure por omaĝi la aŭtoron de "Solecoj","Kompleta Poemaro","Elektitaj Paĝoj","Novaj Kanzonoj","La Milito", k.a. Se li estus vivanta, certe ke li ne estus aprobinta tiajn publikajn elmontrojn... La poeto de "la sonora soleco" kaj "la intimismaj kolokvoj" estis modesta sincera homo neŝatanto de pompoj aŭ solenajoj. Li forpasis en Collioure, sola antaŭ la maro, kune kun tiu hispana popolo ekzilita, kiu batalis kontraŭ la reakcio ĝis la fino kaj kiel li profetis en sia poemo "Memportreto" li renkon-

tiĝis kun la morto kiel li deziris:

> ... Kaj kiam venos la lasta vojaĝtago,
> kiam la ŝip'sonreturna estu preta,
> vi trovos min kiel la filojn de l'maro,
> sen pakaĵoj, preskaŭ nuda, tutleĝera...

Jes, forpasis la poeto, sed lia poezio restos por ĉiam kiel ekzemplo de simpleco, beleco kaj homamo.

Antonio Marco Botella

....

(1) zelo: (el la latina zelum kaj el la greka zelos) delikata zorgo, fervora mem dediĉo.

Bonvolu ridi... sed ne tro

Tiu ĉi rubriko ne pretendas esti speciale inĝenia aŭ inciti niajn legantojn al tondra rido. Ni kolektas kaj publikigas ĉi tiujn spritaĵojn celante nur, per distro kaj bonhumoro, malstreĉigi la menson de niaj k-doj (inoj) post atentado de "seriozaj" artikoloj kaj stimuli ilin al legado de la ceteraj.

Atentinda eraro.- Dum la geedziĝa vojaĝo, juna paro veturis tra longa malhela tunelo. Kiam reheliĝis, la edzino, kun ruĝiĝintaj vangoj diris al sia edzo:
-Mi deziras, ke baldaŭ alia longa tunelo venu!-. - Kial do?- respondis la edzo, -mi tre enuis tra la lasta tunelo-.
-Sed mia kara,ĉu ne estis vi, kiu tiel ardekisis min?-

....

Alia eraro.- En stranda sinjoro rimarkas, ke en la maro dronas virino, kiun li opinias sia edzino.

Alarmite li vokas membron de la savbrigado: -Mi donos al vi cent mil pesetojn, se vi savas mian edzinon-

La naĝisto ĵetas sin en la maron kaj post momento li revenas kun senkonscia virino ĉe la brakoj.

-Jen via edzino, mi atendas do la promesitan rekompencon-.

-Jes, mi promesis cent mil pesetojn por la savo de mia edzino, sed tiu virino estas... mia bopatrino!-

-Nu, komprenite- diris la naĝisto, kiom mi ŝuldas nun al vi?-

....

Kuracisto konsilas al kliento:

-Ne zorgu tiom multe pri mono! Ĝuste antaŭ unu monato, alia kliento ne povis dormi, tial ke daŭre li memoris pri mono, kiun li ŝuldis al sia tajloro. Mi konsilis al li absolute forgesi tion, kaj nun li vivas tre feliĉa-

-Efektive, doktoro, mi konas ja tiun kazon, kiu portis min al la nuna stato, ĉar bedaŭrinde mi estas la tajloro de via anekdoto-.

....

En la lernejo.-

Profesoro: -Nun vi jam scias, kio estas ŝafo, kaj por kio ĝia lano utilas-. -Diru al mi, Joĉjo, el kiu ŝtofo estas farita via pantalono?-

La lernanto Joĉjo: -El malnova pantalono de mia patro-

....

Inter literaturistoj.-

-Ĉu vi scias, ke mia amiko poeto A.B.C. decidis, ke lia verskolekto ne estu publikigata ĝis post lia morto?-

-Jen lerta decido- diris verkisto B.X.X., -Tiel ĉiuj ja deziros, ke li longe vivadu!-

....

En la ŝuvendejo.-

Vilaĝano iras en ŝuvendejon kaj petas paron da ŝuoj. La ŝuvendisto, vidante tiel grandajn piedojn, ekkriis:

-Ho, kia piedo! neniam mi vidis alian saman!-

-Ĉu ne?- diris la vilaĝano, -rigardu alian!- kaj naive montris la alian kun fiero.

....

En juĝejo.-

La juĝisto: -Kie, antaŭe, mi vidis vin?-

La akuzato: -Mi havis la honoron doni kantlecionojn al via filino-

La juĝisto: -Kvindek jarojn da punlaboroj!-

....

LA LASTA LEKCIO DE UNAMUNO

Miguel de Unamuno y Jugo estis, ĝis 1936, agnoskita kiel fervora socialisto kaj respublikano, eĉ se li jam montris per artikoloj en diversaj ĵurnaloj, sian seniluziiĝon pro la manovroj de la maldekstraj partioj en la Parlamentejo, kaj ekster ĝi, dum la tagoj de la infana respubliko. Malgraŭ tio, en Septembro 1934, kiam li devintus emeritiĝi kiel rektoro de la Universi--tato de Salamanca, la Ministro pri Edukado nomumis lin dumviva rektoro. Poste, venis la ribelo de la generaloj en Julio 1936, kaj Salamanca, kie li loĝis, estis ekde la komenco sub la jugo de la ribeluloj, kaj la subteno kiun, ŝajne, li donis al ili. Mi diras ŝajne, ĉar malgraŭ la artikoloj kaj biografioj verkitaj pri Don Miguel, oni ankoraŭ ne persvade klarigas, kial li decidis paroli kontraŭ la respublika registaro en Madrid. Ni scias, ke li zorge verkis taglibrojn, en kiuj li komentis pri eventoj kaj siaj decidoj kaj pensoj. La plej granda parto de tiuj kajeroj ankoraŭ restas ne tuŝitaj de biografoj kaj historiistoj. Eble en ili troviĝas solvo al la mistero de tiu iam nomata "La lasta lekcio de Unamuno"...

Unamuno, skulptita de Pablo Serrano.

Je la 12a de Oktobro de 1936 okazis ceremonio en la Granda Halo de la Universitato por festi la Tagon de la Raso. Sidante sur la podio estis pluraj gravuloj de la urbo, provinco kaj Universitato, ankaŭ reprezentantoj de la novaj aŭtoritatoj regantaj en Salamanca. Prezidis la ceremonion Unamuno kiel rektoro, kaj ĉe lia dekstra flanko sidiĝis Carmen Polo, la edzino de la ĵus elektita Ĉefo de la ribela ĥunto (1), Francisco Franco. Ankaŭ troviĝis ĉe la alta tablo la generalo Millán Astray, reprezentante de la Armeo, José Mª Peman de la Akademio de la Lingvo kaj la episkopo de Salamanca. Post parolado

de pluraj gravuloj venis la vico de Millán Astray. Li parolis nelonge, laŭdante la batalantojn de la fifama "Legión", kiun li helpis formi en 1923, kaj, eble portita per la eŭforio de sia propra voĉo, li diris, ke ĝiaj soldatoj baldaŭ fortranĉos la du kancerojn de la hispana korpo, Vaskio kaj Katalunio; fine li salutis la "Legión" per ĝia slogano "Vivu la morto". Li sidiĝis kaj en la salono regis profunda silento...

Malrapide Don Miguel stariĝis kaj komencis paroli... Ne estas spaco ĉi tie por longe citi la paroladon, sed, resume, li kritikis la vortojn de la generalo kaj avertis lin, ke inter tiuj ĉe la alta tablo troviĝis kataluno: la episkopo, kaj vasko, li mem; fine li aludis al la vortoj "Vivu la morto", kiujn Unamuno kredis samaj kiel "Mortu la vivo" kaj aldonis, ke en la tiamaj cirkonstancoj, kiam tiom da hispanoj estis mortigitaj ĉiun tagon, oni devis voki ne la morton, sed la amon kaj la vivon.

Eksplodis la voĉo de Millán Astray kriante: "Mortu la inteligentecol", kiun tuj Pemán korektis per la krio: "Ne, Vivu la inteligentecol Mortu la malbonaj inteligentuloj!". Sekvis iom da tumulto kaj la ĉefo de la ĉeestantaj falangistoj donis la konatan krion trioblan de tiu politika reĝimo.

Kiam la silento reaperis, Unamuno parolis pri la insulto ĵus farita al la Universitato kaj finis dirante: "Vi venkos, sed vi ne konvinkos" kaj sidiĝis. Iuj el la falangistoj volis tuj forporti la rektoron al milit-proceso, sed Carmen Polo staris kaj, premante la brakon de Unamuno, leviĝis lin de la seĝo kaj akompanis lin al sia aŭto.

La supra versio de tiu lasta lekcio estas tiu, kiun multe pli detale verkis Luis Portillo en la revuo "Juventud Española" de Decembro 1939, eldonita en Londono. Poste tradukita en la anglan aperis en "Horizon", Londono, en Januaro 1942, kaj ankaŭ en la antologio de noveloj kaj artikoloj de tiu revuo, aperinta sub la titolo "Golden Horizon" en 1953. Ŝajnas, ke Luis Portillo uzis sian version de 1939 en la libro "Vida y muerte de Don Miguel de Unamuno", kiun li verkis; ĉi tiu versio estis akceptita kiel vera fare de Ricardo de la Cierva en lia "Historia Ilustrada de la Guerra Civil" kaj ankaŭ de Rubio Cabeza en "Diccionario de la Guerra Civil Española". Tamen, Emilio Salcedo, en sia "Vida de Don Miguel" asertas, ke la eventoj priskribitaj de Portillo ne estas veraj kaj kiel pruvo li mencias, ke la ĵurnaloj de tiuj tagoj diras nenion pri la tumulto aŭ la riproĉoj fare de Unamuno. Ankaŭ

li diros, ke li intervjuis ĉeestantojn kaj ke neniu mencis la vortojn atribuitajn en la versio de Portillo al Millán Astray, Pemán kaj Unamuno.

Mi konatiĝis kun Luis Portillo dum la fruaj jaroj de lia restado en Londono kaj ricevis la impreson, ke li estis en Madrido dum Oktobro 1936, do kiel li povis tiel detale verki pri tiu lasta lekcio? Dume, Salcedo verkis sian libron en 1963, kiam la cenzuro ankoraŭ ne entute malaperis, kaj citi ĵurnalojn de Oktobro 1936, aperintajn sub strikta cenzuro, kiel fonto fidinda, estas tute senvalora. Ĉiu konsentas, tamen, ke post la eventoj de la 12a Oktobro Unamuno estis demisiigita kiel rektoro, ĉi fojo far la Ĥunto de Burgos, kaj ke li mortis je la 31a de Decembro 1936. Sed la "Lasta Lekcio" ankoraŭ restas iom enigma. Eble, iam ni povos legi liajn proprajn notojn pri ĝi, se ili ekzistas.

Amador Diaz

....

(1) Ĥunto: koterio de ribeluloj starigita por regi kaj administri Ŝtaton post ribelo.

Nekrologoj

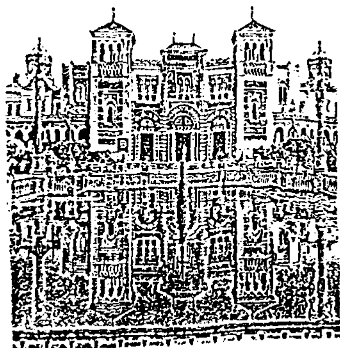
En Granada forpasis la patro de nia k-do Miguel Fernández Martín, aktiva membro de H.A.L.E. kaj kunredaktoro de tiu ĉi bulteno. Ni kondolencas nian bonan amikon kaj lian familion kaj tutkore esprimas al li nian simpation okaze de tia malfeliĉo.

....

Kun bedaŭro ni ankaŭ sciis pri la forpaso en Madrido de Francisco Azorin Poch, katedra profesoro, elstara esperantisto, filo de nia k-do F.Azorin Izquierdo, eksdeputito de la Socialista Partio en la hispana Parlamento.

La forpasinto lernis Esperanton, kiam li estis apenaŭ naŭjara kiel lernanto de J.F.Berger, kaj tradukis al Esperanto interesan fakan verkon: "Plurlingva Terminaro pri Statistiko".

Kondolencon al lia familio.

Granada.- La pasintan monaton Aprilo Andaluzia Esperanto-Unuiĝo estis invitita de la Muzeo Federico Garcia Lorca por prezenti du el la verkoj de la poeto tradukitaj al Esperanto de la kunredaktoro de "Kajeroj el la Sudo" k-do Miguel Fernández Martín: "La domo de Bernarda Alba" kaj "Sanga Nupto".
En tiu aranĝo partoprenis la Komitato de HALE.

....

Sevilla.- La prezidanto de Hispana Asocio de Laboristoj Esperantistaj k-do Ló pez Hernández sendis cirkuleron al ĉiuj membroj, indikante la problemojn plej gravajn de la Asocio kaj invitante ĉiuj partopreni en la ĉi-jara kunveno okazonta en Bilbao samtempe ol la HEF-Kongres

....

Monumento honore al D-ro L.L.Zamenhof.-

En Sabadell, kataluna urbo de Hispanio, oni komencis la preparajn laborojn por starigi monumenton honore al D-ro Zamenhof.

La monumento estos 12 metrojn alta, kaj konsistos el kvar metalaj kolonoj, kies simbolo estas: "Esperanto en la kvar ĉefpunkto de la mondo". Sur la plej alta kolono staros la kvinpinta stelo, kies dimensio estos unu-metra.

La kosto de la monumento superos sep milionojn da pesoto kaj la laboroj por starigi ĝin daŭros proksimume tri monatojn.

Ĉe la piedo de la monumento oni surmetos reliefan vizaĝo de D-ro Zamenhof, kun memortabulo indikanta la gravan esperantistan eventon. La monumenton oni lokos en unu el la precipaj arterioj d la menciita urbo Sabadell, ĝuste en la "bulvardo D-ro Zamenhof" inaŭ gurita en la jaro 1912.

Oni esperas inaŭguri ĝin en monato Septembro.

....

Bilbao.- En la Ĉefurbo de Vaskolando okazis la 49a Hispana Kongreso de Esperanto, de la 19a ĝis la 23a de Julio, en kies Ĝenerala Kunveno oni elektis la novan estraron de Hispana Esperanto-Federacio (HEF), kiun prezidos S-ro Antonio Alonso Núñez, de Santiago de Compostela. La Sekretariejon oni starigos en Seviljo kaj la Redakcion de "Boletin" en Zaragozo.

La kongresanaro konsentis pri jena peto al la aŭtoritatuloj:

"REZOLUCIO DE LA 49a HISPANA ESPERANTO-KONGRESO, OKAZINTA EN BILBAO DUM LA TAGOJ 19a ĜIS 23a DE JULIO 1989.-

1) La esperantista kolektivo, ekzistanta jam de unu jarcento, konsistigas socian grupon interesiĝantan kaj dediĉatan al kultura tasko flegadi kaj uzadi la Internacian Lingvon Esperanto:

Kiel tia socia grupo, ĝi ĝuas la samajn rajtojn al atento kaj protektado fare de niaj institucioj kiel la ceteraj sociaj grupoj dediĉataj al kulturaj aŭ alitipaj agadoj.

Tia atento kaj protektado ne okazas ĝenerale, kaj ĉiukaze temas pri relative diskriminacia atento.

Tial, la Kongreso kaj la plenrajtaj civitanoj kiuj ĝin konsistigas, petas kaj esperas de niaj Institucioj, ke ekde nun, ili provizos al ili la bezonatajn kaj rajtajn atenton kaj protektadon.

2) La Kongreso konstatas, ke aldone al la homoj rekte aktivaj en la flegado kaj uzado de Esperanto, ekzistas kreskanta nombro da gejunuloj dezirantaj ĝin lerni sub la samaj kondiĉoj kaj akademia valideco kiel la ceteraj lingvoj.

Tial, la Kongreso petas de niaj edukaj aŭtoritatoj, ke ili faru la oportunajn aranĝojn cele al tio, ke en la kadro de la nunaj instruplanoj antaŭvidantaj la studadon de du fremdaj lingvoj, Esperanto iĝu plia elekto-alternativo por la gelernantoj".

....

KUNVENO DE HISPANA ASOCIO DE LABORISTOJ ESPERANTISTAJ .-

Ankaŭ en la sama vaska urbo, kunvenis nia Laborista Asocio la 20an de Julio, je la naŭa matene por debati jenan tagordon:

1.- Legado kaj eventuala aprobo de la antaŭa akto. (Julio 1988).
2.- Resumo aktivaĵoj de la periodo Julio 88-Julio 89.
3.- Legado kaj eventuala aprobo de la bilanco 88-89.
4.- Resumo pri nia agado por "Kajeroj el la Sudo" kaj decidoj pri ĝia tuja estonto.

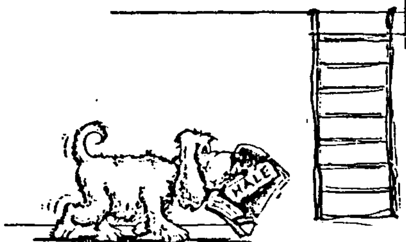
5.- Kotizoj kaj ekzamenado de niaj financoj.
6.- Programo por la venonta periodo 1989-90.
7.- Elekto de Komitato kaj sidejo de la Asocio.
8.- Petoj, sugestoj kaj demandoj.

La rezultojn de la kunveno oni povas resumi per tiuj ĉi koncizaj paragrafoj:

a) La kunvenintoj aprobis la antaŭan akton.
b) Oni decidis konfirmi la estraron kaj la redaktorojn en samaj postenoj.
c) Oni esprimis dankojn al la redaktoroj de nia bulteno kaj instigis ilin daŭrigi la taskon en la redaktado de la gazeto kun sama entuziasmo.
d) Oni aprobis la bilancon de niaj financoj, kiu prezentas jenajn bazajn ciferojn:

Kotizoj en 1988	8.850,-	Ptoj
Kotizoj kaj donacoj 89:	29.114,-	"
Entute sumas	37.964,-	"
Elspezoj ĝis nun ...	15.669,-	"
Restas je nia dispono:	22.295,-	"

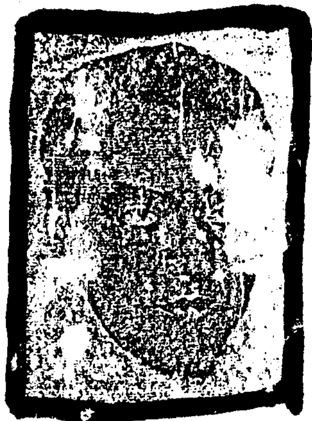

Tiuj ciferoj, tute ne devas trompi niajn gek-ojn rilate al la pozitiva rezulto de niaj financoj en la ĵus finita periodo, ĉar granda parto de la unuaj elspezoj de la Asocio estis malevare pagitaj el la propra poŝo de ke kaj el niaj k-doj. De nun, la Asocio devas funkcii per siaj propraj rimedo kaj, kompreneble, la afero ne solviĝo estonte tiel optimisme kiel ĝis nun. tere, ĝis la fino de la jaro oni devo priatenti la pagojn de la bultenpresa do urĝas la solidara helpo de niaj sim patiantoj, kiuj espereble sin montros sub la formo de abonoj al la bulteno aŭ kiel novaj membroj de la Asocio.

Fine ni diru kiel resumo de la kunveno, ke k-do Manau, landa peranto, reprezentis nin en la 62a SAT-Kongreso en Illertissen kaj ankaŭ antaŭ la diversaj LEA-oj. Ni do insistas, ke por alfronti la peri don 1989-90 ni ne nur bezonas monon, sed precipe la kunlaboradon, entu ziasmon kaj kuraĝon de nia membraro.

La murdo de Garcia Lorka.

La socipolitika radikaliĝo de kelkaj politikaj grupoj en Hispanio en 1936, la uzo de la perforto kiel nura sistemo por solvi la problemojn de la socio, kaj la influo de la tiranioj starigitaj dum tiu epoko en Italio kaj Germanio, ne nur grave eroziis la kunvivadon de la hispanoj, sed enkondukis la landon al nura elirebla vojo: la milito.

Kiam en Februaro de la menciita jaro, la demokratoj venkis en la ĝeneralaj balotoj la reakcion konsistantan el militistoj, faŝistoj kaj certaj agresemaj dekstruloj, oni tuj komprenis per ilia viva reago, ke la civila milito estis neevitebla...

La 18an de Julio 1936 eksplodis tiu milito kaj nur unu monaton poste, ĝuste la 19an de Aŭgusto, Federiko Garcia Lorka falis murdita de la faŝistaj kugloj.

La poeto de Granada simbolis ĉion, kion la reakcio plej abomenis: la kulturon, la liberon, la popolan humanismon, ĉiujn aspirojn pri egalrajto kaj justeco. Individue, Lorka estis ekzemplo pri popola intelektulo: lia teatro naskiĝis en la profundo de la homa spirito, en la humanaj sentoj kaj pasioj ka j ne kiel produkto de falsa intelektismo; kaj liaj versoj, plenaj de elegantaj metaforoj, kantis lirike popolajn rakontojn, dramojn popularajn, historioj pri amo kaj morto, kiuj tuj konkeris la popolajn korojn kaj la universalan admiron. Unuafoje post pluraj jarcentoj, kiam la hispana teatro turneo prezentiĝis en placoj de urboj kaj vilaĝoj, Lorka faris la samon kaj vizitis kun siaj artistoj la plej apartajn regionojn de Hispanio. Tiu famo, landa kaj eksterlanda estis tio kion la reakcio volis detrui mortigante la poeton. La reago al tiu murdo en la tuta mondo estis enorma. Multenombraj artikoloj kaj belaj poemoj honore al la mortigito ekfloris en ĉiuj liberaj landoj...

Francisko Salinas, unu el la plej elstaraj poetoj de la hispana suderiento, verkis en 1936 poemon, kiun mi prezentas hodiaŭ al niaj legantoj kiel dokumenton de l'pasinto:

KIAL ONI MURDIS LA NAJTINGALON.-

Nur ĉar ĝi mirinde kantadis
oni murdis la najtingalon!

Florplenas la blankaj karmenoj,(1)
ploras Granada senkonsole,
pugnoj vibrantaj kun kolero
postulas punvenĝon furore.

Venas el vilaĝa turo
funebra plor'de sonoriloj,
larmas silentrista la luno
post la morto de Federiko.

Eksonas gitaro preĝanta
el kapricoarba fenestro...
La revaj kortoj de Alhambra
vibras en doloro kaj plendoj.

Via murdo, Garcia Lorka,
celis morton de kant'senmorta!

Inter la floroj bonodoraj
ne plu ekzistas rozoj blankaj:
ĉiuj fariĝis ruĝkoloraj
de sango el poet'giganta.

Ruĝsango el poet'popola
de brila najtingal'hispana
kies triloj mirinde sorĉaj
ĉarmis la genton liberaman.

Nur pro ĝia kanto senmorta
oni murdis la najtingalon!

Anstaŭ mil junkokruzoj flavaj
ĵuris la brunaj ciganinoj
kun vizaĝoj kolere palaj
venĝadi la sambro-kantiston! (2)

Ciganoj forgesas neniam
ekster la tolzon'la tranĉilon,
nek sur la ĉeval'andaluza
lasas ciganan lankovrilon,
ĉar se cigan'pro malam'ĵuras
kun rankor'el fund'de l'animo
la ĵuron ili ja plenumas
sen atendadoj kaj sen timo.

Via murdo, Garcia Lorka,
trafis vin en horo plej glora!

Kiam via "Yerma", alloga,
sukcesis sur la franca tero,
kaj la Xirgu (3)mielparola
faris per sia artlerteco
viajn teatraĵojn tutmondaj
universalaj viajn versojn...

Andaluzio, mia kara,
ne ploru: n'estas hor'bedaŭra!
Estas momento ideala
por batali pri mond'pli justa,
por art'pli libera kaj grava,
kiun Federiko postulas
por la tuta gento hispana,
kun revoj pri paco plenluma
kun aspiroj pri mond'homama.

Hont'eterna al la krimuloj,
kiuj vundis korojn ciganajn
kaj plorigis blankan lunon
murdante birdon en Granada!

Ĉiuj gitaroj andaluzaj
Ĉiuj fontanoj de l'Alhambra
disputis inter si ĵaluzaj
l'amon de la poet'afabla
kies poemojn oni aŭdas
dum sorĉvesperoj en Granada.

La murdo de Garcia Lorka,
najtingalo universala,
plenigis de angor'dolora
ĉiujn korojn liberamajn.

Nur ĉar ĝi mirinde kantadis
oni murdis la najtingalon!!

Francisco Salinas
-1.936.-

....

(1) Karmeno: populara nomo de vilao en Granada.
(2) Sambro : antikva cigana rita danco.
(3) Margarita Xirgu: fama teatrartistino, kiu disvastigis tra la mondo, krom la hispanaj klasikuloj, la teatron de Federico Garcia Lorca.

LA KONSPIRO DE SILENTO EN U.E.A. PRI ELSPEZOJ EN AFRIKO

Lastatempe en la gazetaro de Esperantujo aperis raportoj indikantaj, ke en UEA ne ĉio estas en ordo malantaŭ la pordo. La plej oftaj plendoj rilatas al la organizado (aŭ misorganizado) de diversaj aspektoj de la Universalaj Kongresoj. Estas evidente, ke la verdaj burokratoj en Roterdamo ne tro diferencas disde siaj kolegoj ekster Esperantujo. Ĉu, do, valoras plendi? Malkovri misagojn? Postuli klarigojn? Verŝajne ne, ĉar ankoraŭ ne evoluis en la Esperanta komunumo sufiĉe potenca morala sinteno, kiu povas devigi homojn agi respondece. La Esperanta etiko -se ĝi vere ekzistas- estas nur por eksporto, t.e. propagandado ne por enoficeja uzo.

Ekde aŭgusto 1985 mi povis akiri informojn pri la elspezoj de UEA rilatantaj al la disvastigado de Esperanto en Afriko. Tiaj donitaĵoj neniel devas esti sekretaj aŭ konfidencaj, se la mono estis uzata honeste kaj la celoj pravigeblaj. Estas do, tre strange, ke la tiama respondeculo pri financaj aferoj en UEA, Grégoire Maertens, neniam degnis respondi miajn perleterajn demandojn pri la uzo de la financaj rimedoj de UEA en Afriko. Temas ne nur pri senrespondeco sed ankaŭ malĝentileco, ĉar mi skribis al li du fojojn en 1985, kaj atendis pacience dum pli ol duonjaro, sed Maertens ne respondis. Ankaŭ d-ro Ivo Lapenna amare informis min, ke tiu sinteno de Maertens ne estas unika. Li ĉiam rifuzas respondi embarasajn demandojn kaj nur silentas. Kiel ostas eble devigi funkciulojn de UEA plenumi siajn moralajn devojn kaj ne preteratenti en malestima maniero la sincerajn demandojn de membroj de la organizaĵo?

La 8an de Januaro 1986 mi sendis al la oficiala organo de UEA, "Esperanto", nefermitan leteron al Grégoire Maertens, havantan la titolon "Kio okazis al la 30.000 guldenoj en Afriko?". Geoffrey Sutton, la antaŭa redaktoro de la revuo, rifuzis publikigi la nefermitan leteron, kvankam li esprimis la vidpunkton, ke oni povas debati pri la elspezo de guldenoj en Afriko kaj aliloke. Cetere, Sutton naive supozis, ke mi jam ricevis respondon de Maertens. Mi konjektis, ke Maertens aŭ ne sciis, kiel la mono estis elspezita kaj hontis konfesi tion, aŭ li ja sciis, ke la mono estis disipita sed timis diri la veron.

Ankaŭ la redakcioj de aliaj Esperantaj periodaĵoj ne emis publikigi la nefermitan leteron. Rezulto de la rifuzo permesi

liberan diskuton pri la demando, plifortiĝis la konspiro de silento en UEA.

Por ke legantoj de "Kajeroj el la Sudo" povu mem formi opinion pri la afero, jen la nefermita letero al Grégoire Maertens, kiu ankoraŭ atendas respondon:

<u>Kio okazis al la 30.000 guldenoj en Afriko?.-</u>

Nefermita letero al S-ro Grégoire Maertens, la prezidanto de UEA.-

Veszprém, la 8an de januaro 1986

Estimata s-ro Maertens:

La 30-an de aŭgusto 1985 mi skribis al vi pri tre grava afero. Ĉar mi ne ricevis respondon, mi skribis denove la 26an de novembro kaj petis, ke vi sendu vian detalan respondon al mi ne pli malfrue ol la 31a de decembro. Jam forpasis tiu dato, kaj mi ankoraŭ atendas respondon de vi.

En la junia numero de "Esperanto" mi legis sur paĝo 113 pri la regiona agado de UEA. Estas dirite, ke en la pasinta jaro (t.e. en 1984) UEA "investis" pli ol 30.000 guldenojn pere de Fondaĵo Azio-Afriko. La lasta parto de la koncerna alineo tekstas jene:

"Tie kaj jene en la movada gazetaro aperas negativaj opinioj pri la nuna skalo de la regiona agado de UEA. Evidentas, ke tiuj homoj ne scias pri kio ili parolas".

La aludo en tiuj du frazoj ne estas tute klara, do mi petas pli da detaloj de vi. Ĉar vi okupiĝas pri financaj aferoj en UEA, mi estos danka, se vi povas informi min pri la preciza maniero, en kiu la 30.000 guldenoj estis elspezitaj. Plue, kiuj estas la pozitivaj kaj daŭraj rezultoj de tiu investo?

Mi nuntempe kolektas donitaĵojn por ankoraŭ unu artikolo pri la provoj enkonduki Esperanton en Afrikon kaj mi deziras pritrakti en ĝi la elspezon de la 30.000 guldenoj.

Se ne estas eble scii, kiel la koncerna sumo estis elspezita, bonvolu informi min pri tio.

Kun sinceraj salutoj,

Bernard Golden

Csikász u 11. III,3
H-8200 Veszprém .-, Hungario.
(dumviva membro de UEA)

....

<u>NOTO.-</u> "Kajeroj el la Sudo", organo de HALE, fondiĝis sub la inspiro de la SAT-idearo, kies ĉefprincipoj kuŝas en la socia kaj politika liberoj. Malkaŝe, ni proklamas nian malplaĉon al sekretismo , konspiroj aŭ ia ajn alia obskurantisma sinteno kaj opinio kontraŭaj al la libera esprimo, sekve S-ro Golden trovis en nia libera tribuno spacon por sia plendo, tute same kiel povos ĝin trovi S-ro Maertens, se li konsideros malpravaj la asertojn de la nuna plendanto. Sen falsa neŭtralismo, ĉar nia opinio estas konforma al niaj principoj, ni aŭskultos ambaŭ, kaj se necese, ni oportune esprimos nian vidpunkton.

ABONPREZOJ DE "KAJEROJ EL LA SUDO"

Per diversaj leteroj ricevitaj de ni en nia Redaktejo, esprimantaj intereson pri nia bulteno, oni demandis nin pri ĝia periodeco kaj la abonprezo unujara.

Pri la unua, t.e. la periodeco, ni diru, ke tio dependos ĉiam de niaj financoj, do konforme al tiaj ebloj ni aperigos la gazeton, minimume du kajerojn. Rilate la prezon de la jarabono, ni indikas unue, ke por senlaboruloj kaj pensiuloj, tiuj kolektivoj povas individue skribi rekte al nia Redaktejo de Zaragozo, kaj ni komplezos al ili kontraŭ laŭvola donaco. La ceteraj k-doj pagos laŭ la jena kotiztabelo:

Jarabono por	hispanoj (ne membroj de SAT)	800	Pesetoj
" "	francoj	50	Fr.Fr.
" "	belgoj	290	Fr.belg.
" "	germanoj	20	Gmk.
" "	italoj	8.500	it.liroj
" "	svisoj	15	Sv.fr.
" "	nederlandanoj	22	Guldenoj
" "	svedoj	55	Sv.kronoj
" "	portugaloj	800	Eskudoj
" "	aŭstroj	110	Ŝilingoj
" "	britoj	6	£
" "	hispanoj de la ĉiumonata organo de SAT "Sennaciulo" kun membreco	1.800,	Pesetoj

a) La hispanaj SAT-membroj pagos saman kotizon kiel pasintjare.

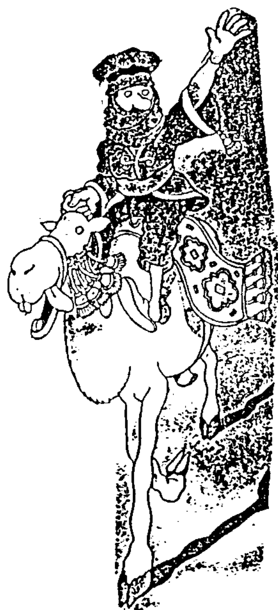
b) Por aliaj k-doj el diversaj landoj, kies valutoj ne aperas en tiu ĉi Tabelo, ili mem faru la koncernan kalkulon rilate la indikitajn kaj sendu la ekvivalenton.

c) Ni rekomendas al niaj eksterlandaj abonontoj sendi la monon al ni, nepre, per poŝtĝiro, ĉar pere de banko (aŭ dokumento ŝanĝebla en banko), la minimuma procentaĵo postulata de tiu formanĝus la tutan sendaĵon.

d) Pagojn sendu al nia Asocia adreso en Sevilla aŭ al nia Redaktejo en Zaragozo, ĉiam adresita al la koncerna respondeculo.

Ni petas de niaj gekamaradoj solidare helpi nin per la indikitaj abonoj, fakte de ili dependas nia supervivado. Dankon.

La Redakcio.

Illertissen.- La 62a SAT-Kongreso okazis tiu ĉi jaro en Illertissen (Bavario) de la 5a ĝis la 12a de Aŭgusto 1989, kun 260 partoprenantoj el 31 landoj el la kvin mondopartoj, kiuj aprobis jenan DEKLARACIUN:

La kongreso

-konstatas, ke konfirmiĝas la pozitiva evoluo al pacaj rilatoj inter Usono kaj Sovet-Unio kun, inter aliaj sekvoj, la tendenco al solviĝo de multaj lokaj konfliktoj en la mondo;

-observas, la strebadon de la sovetiaj ŝtatinstancoj al starigo de pli libera socio en federitaj respublikoj kaj esperas, ke la legitima penado de tieaj subpremataj minoritatoj al pli da libero tamen ne vaniĝos la jam konstateblan pozitivan evoluon;

-subtenas precipe la luktojn kiujn gvidas la popoloj mem favore al sia emancipiĝo;

-salutas la pozitivajn ŝanĝojn en direkto al demokratio en Pollando, Hungario kaj aliaj orientblokaj landoj, esperas ke ili favoros la pligrandiĝon de la SAT-membraro kaj bedaŭras, ke aliaj, ekz. Rumanio, restas ankoraŭ sub stalinisma reĝimo;

-konsideras la ĉi-jaran aparte tutmondecan partoprenantaron en la kongreso kiel kuraĝigan antaŭsignon de la sopirata plivastiĝo de la laborista Esperanto-movado en la mondo;

-firme kondamnas la subpremadon (masakrojn, arestojn, ekzekutojn) de la studenta movado kaj ĝin subtenanta popolo fare de la ĉina registaro kaj la ĉesigon de la tiea demokratiiĝo;

-subtenas la luktojn, en la kapitalismaj landoj, kontraŭ senlaboreco, la nestabila dungiteco, precipe por la gejunuloj.

La kongreso ankaŭ konsentis pri jena

GVIDREZOLUCIU: La 62a kongreso de SAT

-esprimas la esperon, ke la aliĝo de signifa nombro da homoj al SAT ekestos ebleco fondi fortajn LEA-ojn en Sovetio, samkiel en aliaj

oriontaj landoj;
-notas la omon al restarigo de komunista kaj de sindikata frakcioj al reviglige de la sennaciista, al fondo de ekologiista kun la celo pliriĉigi nian movadan vivon;
-deziras, ke SAT reprenu unu el siaj plej gravaj kleriĝaj taskoj, nome la eldonadon de tiaj gravaj verkoj kiaj estas PV, PIV aŭ aliaj kaj la publikigon de urĝa aktualaj dosieroj;
-rekomendas pli efektivan kunlaboron kun la perantoj por instigi ilin, en la ĝusta politika momento, elprofiti favoran situacion por plivastigi la SAT-anaron;
-sugestas vigligon de la konsilantara reto, ĝisdatigon de ties listo kaj sekve plialtigon de la laŭstatuta rango de la konsilantaro;
-apogas la agadon de la Amikeca Reto kiel specife porlaboristan socian turismon servantan al la SAT-bezonoj;
-esperas, ke la organizantoj de la venontaj kongresoj povos efektivigi la proponon igi ilin daŭre variaj (ekz. per kurso por komencantoj kaj prezento de nia movado al la ekstera publiko) kaj ankaŭ malpli kostaj, kio precipe gravas por la junularo.

....

Irano.- Survoje al Indonezio, D-ro Ulrich Lins haltis en Irano, invitita de iranaj respondeculoj universitataj. Li prelegis antaŭ pli ol 80 geesperantistoj, kiuj entuziasme aplaŭdis la doktan paroladon de nia samideano.

....

Izraelio.- En tiu Mezorienta lando oni instruas Esperanton en certaj lernejoj al infanoj preterpasantaj la mezan intelektan nivelon. Per letero-cirkulero sendita al Izraelia Asocio de Instruantoj, la ministro pri Edukado emfazis la utilon kaj gravecon de la Esperanto-instruado.

....

Germanio.- En la kadro de la 62a SAT-kongreso okazinta en Illertissen, nia kataluna k-do Joan Manau, filo de la hispana tutlanda peranto, partoprenis en kulturo programo kiel pianludisto kun du aliaj kolegoj. Multaj el ni sufiĉe bone konas la lertecon de la juna Joan kiel muzikisto kaj ne dubas, ke li sukcesis, kiel en antaŭaj okazoj.

....

Sovet-Unio.- De nun estas oficiale permesata en Sovet-Unio S.E.U. (Unuiĝo de Esperantistoj el la Sovetaj Respublikoj). Kiel niaj kdoj sendube scias, tiu samtitola Asocio estis malpermesita de Stalin en 1938. La nuna prezidanto estas k-do Wladimiro Samodai, jurnalisto.

....

IMPRESOS

Kajeroj

el la Sudo

BULTENO DE HISPANA ASOCIO DE LABORISTOJ ESPERANTISTAJ (HALE)

REDAKCIO: Str, Av. Compromiso de Caspe, 26, 1º
50002 -Zaragoza (Hispanio)

Depósito legal Z-2398-88
Presejo: Aragonesa de Reproducciones Gráficas, S.A.